

PETIČNÍ PRÁVO

Od vstupu Maastrichtské smlouvy v platnost má každý občan Evropské unie právo předložit Evropskému parlamentu petici ve formě stížnosti nebo žádosti, a to ve věci spadající do oblasti činnosti Evropské unie. Petice posuzuje Petiční výbor Evropského parlamentu, který rozhoduje o jejich přípustnosti a zabývá se jimi.

PRÁVNÍ ZÁKLAD

Články 20, 24 a 227 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) a článek 44 Listiny základních práv Evropské unie.

CÍLE

Petiční právo bylo zavedeno, aby byl občanům EU a osobám pobývajícím na území EU poskytnut jednoduchý způsob předkládání stížností nebo žádostí o přijetí opatření orgánům Unie.

DOSAŽENÉ VÝSLEDKY

A. Způsobilost a požadavky (článek 227 SFEU)

Každý občan EU a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se statutárním sídlem v některém členském státě mohou Parlamentu předkládat petice, a to samostatně či společně s dalšími občany.

K tomu, aby byly petice přípustné, se musejí týkat záležitostí, jež spadají do oblasti činnosti Evropské unie a přímo se dotýkají předkladatelů petic. Tato druhá podmínka má velmi rozsáhlý výklad.

B. Postup

Postup pro předkládání petic a jejich posuzování je stanoven články 215 až 218 a přílohou V (XX) jednacího řádu Parlamentu, které udělují příslušnou pravomoc parlamentnímu výboru, Petičnímu výboru.

1. Formální přípustnost

Petice musí uvádět jméno, státní příslušnost a adresu každého ze signatářů a musí být v jednom z úředních jazyků EU. Petice lze předkládat buď v elektronické podobě prostřednictvím petičního portálu EP nebo poštou v papírové podobě.

2. Obsahová přípustnost

Petice splňující tyto formální náležitosti jsou postoupeny Petičnímu výboru, jenž musí nejprve rozhodnout, zda jsou přípustné. Výbor za tímto účelem ověří, zda daná záležitost spadá do oblasti činnosti EU. Pokud tomu tak není, výbor prohlásí petici za nepřípustnou. Uvědomí o této skutečnosti předkladatele petice a sdělí mu důvody tohoto rozhodnutí. Předkladatelé jsou často vybídnuti k tomu, aby se obrátili na jiný vnitrostátní, evropský nebo mezinárodní orgán. Hlavním důvodem prohlášení petic za nepřípustné je to, že si předkladatelé pletou pravomoci, odpovědnosti a možnosti akce a nápravy EU, členských států a dalších mezinárodních organizací a orgánů (jako je OSN a Rada Evropy) i v souvislosti s použitelností Listiny základních práv Evropské unie.

3. Posuzování petic

V závislosti na okolnostech může Petiční výbor přijmout jedno nebo více z těchto opatření:

- požádat Evropskou komisi, aby petici předběžně prošetřila a poskytla informace o vztahu petice k příslušné legislativě EU;
- předat petici jinému výboru Evropského parlamentu, který petici vezme na vědomí nebo podnikne další kroky (výbory mohou petice například zohlednit ve své legislativní činnosti);
- pokud jde v petici o zvláštní případ, který vyžaduje individuální přístup, může Petiční výbor kontaktovat příslušné instituce či orgány nebo předat případ k vyřešení stálému zástupci dotčeného členského státu;
- podniknout jakékoli jiné vhodné kroky, aby se pokusil věc vyřešit nebo mohl předkladateli doručit vhodnou odpověď.

Výbor také rozhoduje o zařazení petice na svůj pořad jednání. V tomto případě je pozván předkladatel, Komise a představitelé členských států. Na této schůzi předkladatel představí svoji petici, Komise ústně přednese své stanovisko a vyjádří se k písemné odpovědi na otázky, jež petice vznesla. Představitelé dotčených členských států mohou být vyzváni, aby se ujali slova. Členové Petičního výboru mají poté příležitost si vyměnit názory na otázky, které vyvstaly v průběhu rozpravy, a navrhnout další opatření, která je nutné přijmout.

V některých případech se může výbor rozhodnout uspořádat slyšení nebo semináře, uskutečnit inspekční cestu do příslušné země či oblasti a o svých pozorováních a doporučeních vydat zprávu o pracovní cestě nebo připravit a předložit úplnou zprávu, o které pak bude Evropský parlament hlasovat na plenárním zasedání. Může se také rozhodnout předložit Komisi nebo Radě otázky k ústnímu zodpovězení a uspořádat rozpravu na plenárním zasedání.

Pokud se petice vztahuje k záležitosti obecného zájmu a odhaluje nesprávné provedení nebo použití práva EU, může to přimět Komisi k tomu, aby v příslušném členském státě podnikla určité kroky, včetně možnosti zahájit řízení pro nesplnění povinnosti.

4. Uzavření

Petice může být Petičním výborem uzavřena v různých stadiích postupu, např. poté, co výbor rozhodne o přípustnosti, po projednání na schůzi výboru, v případě, že ve věci petice již nelze učinit žádná další opatření, když petici předkladatel stáhne nebo když předkladatel neodpoví ve stanovené lhůtě.

5. Transparentnost

Petice podané Evropskému parlamentu se zveřejňují. Jejich shrnutí a jiné relevantní dokumenty se zveřejní ve všech úředních jazycích EU na petičním portálu Evropského parlamentu poté, co Petiční výbor rozhodne o přípustnosti.

Předkladatel je písemně informován o veškerých rozhodnutích výboru týkajících se jeho petice a důvodech těchto rozhodnutí, a jakmile jsou rozhodnutí k dispozici, jsou mu případně poskytnuty příslušné informace a dokumenty.

ÚLOHA EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Podle Smluv je Evropský parlament příjemcem petic občanů, a zodpovídá tedy za to, aby byly obavy občanů vyjádřené v těchto peticích plně zohledněny v EU. Za tímto účelem vznikl zvláštní výbor, Petiční výbor, který má za úkol petice zpracovávat a koordinovat navazující činnosti instituce. Jak se zdůrazňuje ve výročních zprávách o jednáních výboru v předešlém roce^[1], Parlament vždy považoval petice za klíčový prvek participativní demokracie. Zdůrazňuje také jejich význam při odhalování případů nesprávného provedení a uplatňování práva EU členskými státy. Řada petic již vedla k legislativním nebo politickým opatřením, pilotním případům EU, řízením o předběžné otázce nebo řízením o nesplnění povinnosti. Petiční výbor je obzvláště aktivní v oblasti základních práv (zdravotní postižení, práva dětí, diskriminace, menšiny, spravedlnost, volný pohyb, hlasovací práva, brexit), životního prostředí a dobrých životních podmínek zvířat, vnitřního trhu, sociálních práv, migrace, obchodních dohod a veřejného zdraví. Zjišťovací mise, veřejná slyšení, zadávání studií, vytvoření petiční sítě v roce 2016, která zajišťuje širší spolupráci mezi výbory zabývajícími se peticemi, a spolupráce a dialog s vnitrostátními parlamenty a orgány a dalšími institucemi EU (zejména s Evropskou komisí a evropským veřejným ochráncem práv) jsou považovány za nástroje k zajištění toho, aby otázky vznesené občany v peticích byly řešeny a vyřešeny. V roce 2014 Parlament spustil také petiční webový portál, který umožňuje větší a kvalitnější publicitu a transparentnost peticí, interakci občanů s EU a jejich účast na dění v EU^[2].

Ottavio Marzocchi
05/2019

[1]Výroční zprávy o jednáních Petičního výboru zahrnují informace o počtu petic, které výbor obdržel, jejich formátu, statusu, výsledku, zemi, jazyku, státní příslušnosti a předmětu; webovém portálu; vztazích s Komisí, Radou a evropským veřejným ochráncem práv; zjišťovacích misích, veřejných slyšeních, zadaných studiích a dalších klíčových otázkách.

[2]<https://petiport.secure.europarl.europa.eu/petitions/cs/home>

